

Doç. Dr. **Mustafa Yurtadur**
myurtadur@dirilispostasi.com

Ekonomide ivedi yapılması gerekenler

Geçtiğimiz günlerde ülkemizin ekonomik gidişatıyla ilgili olarak iş dünyasından gelen bazı uyarılar ekonomi gündemine düştü.

Farklı isimlerden gelen her bir uyarı aslında ekonomik anlamda nelerle mücadele etmemiz gerektiğini gözler önüne seriyordu.

Bu mücadelede karşı karşıya olduğumuz risklerin ne kadar derin ve kesin tavırla mücadele verilmesi gereken alanlar olduğu da bir anlamda karşımıza çıkıyordu.

Uyarılardan biri **Ankara Sanayi Odası** Başkanı Seyit Ardic'a aitti. Ardic şöyle diyordu; "Yüksek faiz üretimi zorlaştırıyor. Borç yapılandırması zorunlu hale geldi. Merkez Bankası bu yıl sonraki toplantılarında da faiz indirsini" diyerek iş dünyasının içinde bulunduğu durumda ki en önemli isteğini dile getirmiş oldu.

Evet bu faiz oranlarıyla üretim yapmak çok ama çok zor hatta bu faiz ortamında üretim yapan sanayiye bir anlamda da "neden üretiyorsun ki" anlamında bir yaklaşımla bakılıyor.

Yüksek faiz oranlarıyla iş dünyasının üretim yapması da yatırım yapması da neredeyse imkansız hale gelmiş durumdadır. Bir de bunun yanına ödenemeyen borçlar eklendiğinde iş dünyasının sorunu daha da artmış bir duruma yükselmektedir.

Bir diğer uyarı ise **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Emel Bahçevan** dan gelmiştir. Bahçevan "Sanayimiz için alarım zilleri çok güçlü bir biçimde çalıyor. Sanayimizin bedel ödeme sınırlarını aştığını artık görmeliyiz" diyerek sanayinin ve sanayicinin ne durumda olduğunu tam anlamıyla ortaya koymuştur.

Maalesef ki böyle bir ortamda sanayici her geçen gün yapacağı üretimin anlamsızlaştığını düşünür ki bunun yanına bir de finansman maliyetlerinin yükseldiği eklenince sorunlar yumağı daha da büyümüş bir hal almaktadır.

Artık sanayici için süreç o kadar zor bir duruma gelmiştir ki en ufak bir bedeli ödeyemez durumda-
dır. Temmuz ayındaki konkordato rakamları bunun en önemli kanıtı niteliğindedir.

İş dünyasından gelen son uyarı ise **Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB)** Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu** tarafından yapılmıştır.

Hisarcıklıoğlu "Ülkemizin üretim, yatırım, istihdam ve ihracat kapasitesini korumalıyız. Müteakip defalar dile getirdim. Emek yoğun sektörler zor durumda" diyerek kapasitelerin korunmasının ne kadar önemli olduğuna vurgu yaparak emek yoğun sektörlerimizin içinde bulunduğu durumu gözler önüne sermiştir.

Şayet üretim kapasitemizi kaybedersek bu istihdamı da son derece olumsuz yönde etkileyecek ve iş kaybı her geçen gün artacaktır. İş kaybının artması da sosyal problemlerin yükselmesine vesile olacaktır.

Üretim olmayınca yatırım yapılacak alan oranı da azalacak bu durumda ihracat kapasitemizi negatif anlamda etkileyecektir.

Üretimin her geçen gün düşmesi enflasyonun beklenenden daha da yüksek seviyelerde olması stagflasyon olasılığını artırmaktadır.

Kapasite kullanım oranının son yirmi yılın en yüksek seviyelerinde olması da üretimde ne kadar zorlandığımızın açık bir göstergesi durumundadır.

Özellikle iççilik maliyetlerinde ki artış ve gençleri emek yoğun işlerde çalışma isteğinin gün geçtikçe azalması emek yoğun sektörlerin her anlamda sorun yaşamasını artırmaktadır.

Hal böyle olunca da yaşanan bu sorunların önlemleri ivedi bir şekilde alınmazsa gelecek günler bu günlerden daha da kötü olacaktır.

Prof. Dr. Rana ATABAY KUŞÇU

Dönüşümün anahtarı: Kurumsal sürdürülebilirlik

Dünyamızın bugünkü hali, bizleri ister istemez farklı düşünmeye, yenilikçi adımlar atmaya zorluyor. İş dünyasında artık sürdürülebilirlik, sadece bir tercih değil, zorunluluk haline geldi. Bu bağlamda Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'nin öncülüğünde başlatılan ECOTİM Projesi, şirketlerin sürdürülebilirlik sistemini kurmasının yeşil, dijital ve toplumsal dönüşüm açısından önemli bir örnek oluşturdu.

Türkiye'nin ihracat odaklı kalkınmasını desteklemek üzere TİM tarafından hayata geçirilen ECOTİM, şirketlerin sürdürülebilirlik kapasitelerini geliştirmek amacıyla yürütülen stratejik bir proje. Projenin başarısında, akademik koordinatörler Doç. Dr. Ceyda Ovacı, Dr. Merih Pasin ve Prof. Dr. Mehmet N. Aydın'ın titiz çalışmaları ve vizyoner yaklaşımlarının önemli bir payı bulunuyor.

Bu proje, Türkiye'nin farklı illerinden ve üniversitelerinden 40'ı aşkın deneyimli mentorlar aracılığıyla, sürdürülebilirlik yol haritalarını oluşturma ve uygulama fırsatı sunuyor. Mentorluğunu yürüttüğüm Mete Plastik, ECOTİM projesinde aktif olarak yer alan firmalardan biri. Mete Plastik Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Karadeniz aynı zamanda PLASFED (Plastik Sanayicileri Federasyonu) Başkanı olarak sektörde önemli bir role sahip.

Dönüşümün önemi, çevresel hassasiyetler ve tüketici beklentileri, plastik sektöründe de hızlı bir değişim getiriyor. Sürdürülebilirlik odaklı dönüşüm, hem kaynakların verimli kullanımı hem de rekabet avantajının sağlanması açısından hayati önem taşıyor.

Bu kapsamda yürüttüğümüz çalışmalar, sadece şirketin çevresel ayak izini azaltmakla kalmıyor, aynı zamanda döngüsel ekonomi yaklaşımını destekleyen biyo-bazlı plastik üretimi

gibi yenilikçi projelerle sektörde öncü adımlar atıyor.

İstanbul Medipol Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü öğrencileriyle gerçekleştirdiğimiz eko-tasarım projesi ise genç yeteneklerin yaratıcı fikirlerini sürece dahil ederek ürünlerin çevresel etkilerini azaltmaya yönelik somut çözümler üretiyor. Bu girişimler, dijitalleşme süreçlerini hızlandırıyor ve şirket içi kültürel dönüşümü de destekliyor.

Sürecin başarısı, üst yönetimin kararlı duruşundan destek alıyor. Özellikle Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Pelin Karadeniz Kış'ın sürdürülebilirlik çalışmalarına sağladığı aktif destek ve liderlik, ECOTİM projesindeki örnek ilerlemenin temel unsurlarından biri oldu.

Projenin felsefesi, sürdürülebilirliği sadece bir rapor konusu olmaktan çıkarıp, çalışanların günlük iş rutinlerine entegre etmek. Bu sayede tüm paydaşların ortak katılımı ve güçlü iletişimiyle hem ekonomik verimlilik artırıyor hem de topluma değer katıyor.

Sürdürülebilirlik kollektif sorumluluktur

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde 17 başlıkta, çocuklarımızın geleceği için yapılan çalışmaların öncüsü UNDP, SKD Türkiye, TİM, ISO gibi yapılar benzer çerçevede güçlü adımlar atıyor. ECOTİM, birbirinden bağımsız pek çok yapının aynı kollektif sorumluluğu nasıl taşıdığını gösteriyor.

Kurumsal sürdürülebilirlik sistemi, şirketlerin uzun vadeli rekabet gücünü artırmanın ötesinde, riskleri azaltmak

ve fırsatları yakalamak açısından da kritik öneme sahip. Özellikle Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi küresel anlaşmaların getirdiği yükümlülükler dikkate alındığında, bu sistemlerin ne denli yaşamsal olduğu açıkça görülüyor. Şirketlerin sürdürülebilirlik yolculuğundaki motivasyon unsurlarından biri de elbette ödüller ve teşvik mekanizmaları.

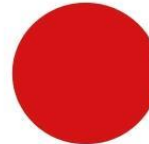
Bu motivasyonun gücüne, İstanbul Sanayi Odası'nın düzenlediği ISO Yeşil Dönüşüm Ödülleri 2025'te jüri üyesi tanık oldum. Başvuruları halen devam eden süreç, şirketler için hem deneyim hem de kazanım sunuyor.

Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından organize edilen Sürdürülebilir İş Ödülleri 2025'te ise başvurular tamamlandı ve jüri değerlendirmeleri devam ediyor... Her iki ödül programı da şirketlerin sürdürülebilirlik alanındaki çabalarını görünür kılarak, başarı hikâyelerini sektördeki diğer şirketler için ilham kaynağına dönüştürüyor.

Sürdürülebilirlikte üç sac ayağı

Bu ödüllerin ortak özelliği, firmaları sadece çevresel değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal boyutlarda da değerlendirmesi. Dolayısıyla sürdürülebilirlik yolculuğunda bütüncül bir bakış açısının önemi bir kez daha ortaya çıkıyor.

Firmalar, artık zorluklar karşısında

**Prof. Dr. Rana
ATABAY KUŞÇU**

İstanbul Medipol
Üniversitesi
SURKAM Müdürü

dirençli ve yenilikçi çözümler üretmek zorunda.

Şirketlerin dijital dönüşümden uzak durması mümkün değil. Aynı şekilde, yeşil dönüşüm ve toplumsal sorumluluk anlayışı olmadan da sürdürülebilir bir başarı elde edilemez. Şirketlerin yeni çağdaki üç temel sac ayağı:

- Dijital dönüşüm,
- Çevresel sorumluluk
- Toplumsal katkı

Bu üçlü dönüşümü sağlayamayan firmalar, küresel ekonominin hızla değişen dinamikleri karşısında rekabet avantajını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalıyor.

Sürdürülebilirlik sistemlerinin şirketler açısından yaratacağı faydayı en üst düzeye çıkarmak için bu süreçlerin yalnızca yönetim kurulu seviyesinde kalmayıp tüm çalışanlara yayılması, iç iletişimin güçlendirilmesi ve her bir çalışanın sürecin aktif bir parçası haline gelmesi önem taşıyor. Böylece çalışanlar, kendilerini sürecin doğal bir unsuru olarak görürken, sürdürülebilirlik şirket kültürünün

ayrılmaz bir parçasına dönüşüyor. Bunun yanında, tedarik zincirinde sorumlu uygulamaların benimsenmesi, veri odaklı ölçüm ve raporlama sistemlerinin kurulması, sektörel iş birliklerinin artırılması ve çalışanların düzenli olarak bilinçlendirilmesi de sürdürülebilirliğin etkisini güçlendiriyor. Mete Plastik örneğindeki

başarılı sistem, firmaları, geleceğin güçlü, yenilikçi ve öncü şirketlerine dönüştürecek. Bu sistemlerin oluşturulması yalnızca firmalara değil, toplumun genel refahına ve geleceğimizin geleceğine de paha biçilemez bir katkı sağlayacaktır. Sürdürülebilirlik artık geleceğin değil, bugünün meselesidir.

BİLGİ KUTUSU

- **Bilim Temelli Hedefler (SBTi):** Hedef belirleyen veya taahhütte bulunan 11.190 şirket var; 8.543'ünün hedefleri doğrulandı, 1.990'ı net-sıfır hedefli. 2025'te doğrulama için başvuru yapan şirketlerde %30 artış bildirildi.
- **CDP 2024:** 22.700+ şirket CDP tarafından puanlandı; bu, şirket şeffaflığında yeni rekor.
- **Türkiye – TSRS Zorunluluğu:** Zorunlu raporlamayı hayata geçiren ilk ülke olarak Türkiye'de kapsama giren şirketler, 2024 performanslarını en geç Eylül 2025'e kadar
- raporlayacak; ilk iki yılda Kapsam 3 emisyon açıklaması zorunlu değil.
- **BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi:** Endeksin yatırımcı sayısı 30.06.2025 itibarıyla 2.902.330.
- **ESG Yatırımları (Küresel):** 2024'te 29,86 trilyon USD, 2034'te 167,5 trilyon USD'ye büyüme projekte ediliyor (%18,8 YBBO).
- **Sürdürülebilir Fon Akımları:** Q1'25'te 8,6 milyar USD net çıkış yaşansa da bu tutar toplam AUM içinde sınırlı; Q4'24'te 18 milyar USD giriş vardı.

